

О. С. Коноваленко

Латориця

ЛАТОРИЦЯ – річка у північно-західній частині Українських Карпат, у межах [Закарпатської області](#) та Словаччини, ліва притока Бодрогу (бас. Тиси). Бере початок із джерел на пд.-зх. схилах Вододільного хребта неподалік Верецького перевалу на вис. бл. 800 м, за 2 км на Пд. від с. Латірка Воловец. р-ну, перетинає укр.-словац. кордон північніше м. Чоп і впадає у Бодрог на тер. Словаччини. Довжина 191 км, площа водозбору 7860 км², з них у межах України – відповідно 144 км і 2907 км². Заг. падіння річки 703 м, серед. похил 3,7 ‰. У зазначеному суббасейні Л. налічується 24 річки довж. понад 10 км. Найбільші притоки: Жденявка, Пініє, Стара, Віча, Свалявка, Удоч (Словаччина). У верхів'ї річка тече у V-подіб. долині. Русло у верхів'ях слабкозвивисте, однорукавне, складене валунно-гальк. матеріалом. Місцями є порожисті ділянки з невеликими водоспадами. Похили русла значні – 3–20 ‰, його шир. коливається від 2 до 5 м. Швидк. течії сягає до 3 м/сек. Глиб. змінюються від 0,3 до 0,7 м. Береги річки там круті й обривчасті, вис. від 1,0 до 3 м. Заплава вузька – 20–50 м. При виході річки з гір зменшуються похили русла (0,3–0,5 ‰) й уповільнюються процеси добігання води, долина та заплава значно розширюються, змінюються їхні конфігурації. Зменшується крупність русл. алювію до глинисто-мулистих (з домішками гравію) фракцій. Шир. змінюється від 10 до 25 м. Глибини в річці там можуть сягати 2,5 м. Швидк. течії переважно 0,6–1,0 м/сек. Місцями русло розгалужується на рукави або є однорукавним – сильнозвивистим. Береги круті – до 3 м заввишки, але на деяких ділянках можуть бути пологими. Заплава двостороння, широка – від 200 до 300 м. Нині гідрол. режим вивчають на 5-ти гідрол. постах (один розташ. у Словаччині). Весняне водопілля проходить переважно у березні–квітні. Під час високих повеней середня інтенсивність підняття рівнів досягає 40–150 см/добу, а при низьких – 5–10 см/добу. В гірській (верхня Л.) частині басейну водопілля часто проходить декількома хвилями. Середня тривалість весняного водопілля в басейні становить 1,5–2 місяці. Для літнього межен. періоду характерні часті дощові паводки. Кількість паводків може досягати 5–8 на

рік, а інколи – 10–12. Середня інтенсивність підйому паводкових 2–2,2 м/добу (в нижній течії – до 5 м/добу, на каналізов. її ділянках – до 7 м/добу). Макс. рівні літніх паводків часто перевищують найвищі рівні весняного водопілля. У серпні–жовтні спостерігається перший мінімум річного стоку, який пов'язаний із різким зменшенням опадів. У січні–лютому формується другий мінімум, пов'язаний з відсутністю поверхневого стоку та вичерпанням запасів підзем. вод. Середньорічна витрата води 9,15 м³/сек. (с. Підполоззя Воловец. р-ну) і 36 м³/сек. (Чоп). Води річки відносять до гідрокарбонат. класу, мінералізація не перевищує 300 мг/л. У серед. 19 ст. почалося здійснення проектів протипаводк. захисту територій, у результаті чого спрямлено русло Л. у серед. течії від с. Нове Давидкове Мукачів. р-ну до с. Велика Добронь Ужгород. р-ну, побудовані берегозахисні споруди та створена Берегів. транскордонна польдерна система, поверхневий стік з якої надходить до бас. Л. через канал Чаронда–Латориця. Річку використовують для пром. забезпечення та зрошення.

Рекомендована література

1. Поп С. С. Природні ресурси Закарпаття. Уж., 2002;
2. Вишневський В. І., Косоветь О. О. Гідрологічні характеристики річок України. К., 2003;
3. Паламарчук М. М., Закорчевна Н. Б. Водний фонд України: Довідк. посіб. К., 2006;
4. Ободовський О. Г., Онищук В. В., Розлач З. В. та ін. Латориця: гідрологія, гідроморфологія, руслові процеси. К., 2012.

Бібліографічний опис:

Латориця / О. С. Коноваленко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-53425>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).